

DOKUMENTY

Pápežská rada pre kultúru

KULTÚRA A VIERA

Vol. XVIII. – N. 4/2010

Najnovšie vydanie časopisu je venované africkému kontinentu a publikuje príspevky, ktoré odznali na kolokviu *Kultúra a rozvoj*, ktoré zorganizovala Pápežská rada pre kultúru v spolupráci s Kongregáciou pre evanjelizáciu národov (Abidjan, Pobrežie Slonoviny, 27. - 30. septembra 2010). Arcibiskup Oweri, Mons. Anthony J. V. Obinna v článku *Africké kultúry a rozvoj* píše o integrálnom rozvoji človeka, ktorý sa odráža v spojení života a kultúry v Afrike. Joseph-Marie Ndi Okalla sa v článku *Dopad globalizácie na kultúry* venuje vedeckému výskumu a rozvoju sub-saharskej Afriky.

Zaujímavý je článok Liany Marabiniovej *Africká pápeži*. Ako uvádza, africký kontinent oplýva veľkými duchovnými bohatstvami. Africkí katolíci sa vyznačujú oddanosťou Cirkvi, láskou k pápežovi a hlbokým zmyslom pre modlitbu. Na tomto kontinente zažiarilo svetlo mnohých svätcov a mučeníkov. Niektorí sú veľmi známi – sv. Augustín, sv. Monika, iní menej. Spomedzi svätcov, ktorí sa narodili v Afrike, boli dokonca dvaja aj pápežmi: Viktor I. a Melchiades. Pápež Viktor I. (189 - 199) sa narodil v oblasti dnešného Tuniska. Práve vďaka nemu Rímska cirkev potvrdila svoju autoritu nad všetkými ostatnými cirkvami, čo sa prejavilo práve v otázke slávenia Veľkej noci. Viktor I. sa tiež zaslúžil o to, že západná cirkev prešla vo svojich písomnostiach od gréčtiny k latinčine. Melchiades bol pápežom v rokoch 310 (311) - 314; za jeho pápežstva sa kríž – dovtedy znak potupy - dostal na cisársku zástavu Konštantína ako symbol slávy a víťazstva. Bol to prvý pápež konštantínovej éry „triumfu kresťanstva“.

V rámci projektu STOQ (Science, Theology and the Ontological Quest), ktorý vznikol r. 2003 v spolupráci Pápežskej rady pre kultúru a troch pápežských univerzít (Gregorovej, Lateránskej a Regina Apostolorum), sa začal nový cyklus prednášok, ktorý otvoril prof. John D. Barrow, známy matematik z Univerzity Cambridge, prednáškou: *Pôvod univerza. Čo nám hovorí moderná kozmológia o našom mieste v kozme*. V príspevku predstavil najnovšie teórie o vzniku a vývoji vesmíru, ako aj z nich vyplývajúce dôsledky pre vznik života. Cieľom projektu STOQ je rozvíjať dialóg medzi teológmi, filozofmi a vedcami.

Časopis informuje aj o pätnástom verejnom zasadaní pápežských akadémií (16. december 2010) v Aula Magna v Paláci Pia X., na tému: *Nanebovzatie Panny Márie, znak útechy a bezpečnej nádeje*, a to pri príležitosti 60. výročia vyhlásenia dogmy o nanebovzatí Panny Márie. Vznik Rady pre koordináciu pápežských akadémií inicioval pápež Ján Pavol II. v roku 1995; jej spoločné zasadania sa konajú raz ročne, vždy na aktuálnu tému z oblasti teológie, mariológie, archeológie, cirkevných dejín a kultu mučeníkov, krásnych umení a literatúry. Na zasadaní bola odovzdaná aj cena pápežských akadémií pre *Marian Academy of India*, v Bangalore a profesorovi Luisovi Albertovi Esteves dos Santos Casimirovi za jeho dizertačnú prácu pod názvom *Zvestovanie Pána v portugalskej malbe (1500-1550)*.

V dňoch 31. augusta až 5. septembra 2010 sa vyše 300 delegátov z viac ako 20 ázijských štátov zišlo na Kongrese o katolíckych laikoch v Ázii. Laici zohrali v dejinách Cirkvi v Kórei veľkú úlohu. Cirkev v Kórei vyrástla a rozvíjala sa práve vďaka laikom, ešte predtým, než tam boli trvalo prítomní kňazi. Cieľom kongresu bolo uvažovať o povolaní laikov a ich poslaní v Cirkvi a vo svete a hľadať účinné spôsoby *Ako dnes ohlasovať Ježiša Krista v Ázii*.

V Prahe v premonštrátskom Strahovskom kláštore bola 9. decembra 2010 po 18 mesiacoch rekonštrukcie, slávnostne otvorená a sprístupnená verejnosti obnovená *Sala filosofica* Strahovskej knižnice. Kráľovská kanonia premonštrátov na Strahove bola založená olomouckým biskupom Jindřichom Zdíkom za podpory kráľa Vladislava II. v roku 1140. V priebehu storočí zažil kláštor viacero katastrof: veľký požiar r. 1258, plienenie cudzími vojskami r. 1278 a 1306 a v r. 1420 husitmi. O obnovu kláštora a strahovskej vzdelanosti sa zaslúžil opát Jan Lohelius (1586-1612). V r. 1627 preniesol jeho nástupca Kašpar Questenberg ostatky zakladateľa rádu, sv. Norberta z Magdeburgu na Strahov a sv. Norbert sa stal jedným z patrónov Čiech. Po vpáde švédskych vojsk generála Königsmarka v r. 1648 bola knižnica kláštora opäť vyplienená. Zvyšok kníh bol umiestnený do novovybudovanej sály – *Sala Teologica*. Narastajúci knižný fond si koncom 18. stor. vyžiadal výstavbu ďalšej sály – *Sala Filosofica*. Po r. 1950 a zrušení reholí v bývalom Československu bola Strahovská

knihnica začlenená do novozaloženého Památníku národného písennictví. Po r. 1989 boli objekty kláštora a knižnica vrátené premonštrátom.

Strahovské knižné zbierky obsahujú okolo 200 000 zväzkov, v nich je cca. 260 000 diel. Podstatnú časť knižného fondu tvoria staré tlače z obdobia 1501-1800. Cenný

je aj fond prvotlačí (vyše 1500 zv.) a rukopisov (cca. 3000 zv.). Vo Filozofickej sále (o pôdoryse 32 x 10m, 14m vysoká), ktorá pôvodne zahŕňala všetky vedy, sú astronomické, matematické, historické, filologické a iné diela. Nachádza sa tam viac než 50 000 zväzkov. Ďalšie info nájdete na internetovej stránke: <http://strahovskyclaster.cz>. -sg-

Pápežská rada na podporu jednoty kresťanov

Informačný servis

N. 134/2010/II

Najnovšie číslo periodika Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov informuje o skončení mandátu kardinála Waltera Kaspera vo funkcii predsedu tejto rady a o menovaní arcibiskupa Kurta Kocha do jej čela. Ďalej sa venuje pápežovým aktivitám súvisiacim s ekumenickými vzťahmi, ako bola návšteva evanjelickej luteránskej komunity v Ríme, posolstvo ekumenickému kongresu v Nemecku, či pozdrav konštantinopolskému patriarchovi Bartolomejovi I. pri príležitosti jeho 70-tych narodenín. V čísle tiež nájdeme informácie z návštev Benedikta XVI. na Cypre a v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska. Dozvieme sa aj o slávení storočnice svetových misijných konferencií v Edinburgu, kde sa konala prvá z týchto konferencií, na ktorej sa zúčastnila delegácia Ka-

tolickej cirkvi pod vedením Mons. Briana Farrella, sekretára Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov. Ďalší príspevok informuje o generálnom zhromaždení svetového spoločenstva reformovaných cirkví, ktoré sa konalo v júni 2010 v Grand Rapide v Michigane, USA. Počnúc rokom 1982 posielala pápež tomuto zhromaždeniu pozdravné posolstvo. Významnou udalosťou bola už tradičná návšteva pravoslávnej delegácie od patriarchu Bartolomeja I. na sviatok sv. Petra a Pavla. Ekumenické správy informujú o 12. zasadnutí Zmiešanej medzinárodnej komisie pre teologický dialóg medzi Katolíckou a Pravoslávnu cirkvou, ktoré sa konalo vo Viedni, a tiež o stretnutí zmiešanej pracovnej skupiny Katolíckej cirkvi a Ekumenickej rady cirkví. -ms-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 135/2010, Brusel, Belgicko

Informačník COMECE a OCIPE prináša niekoľko zaujímavých príspevkov. Jeden z nich sa venuje Spoločnej regionálnej politike v podunajskej oblasti. Už v decembri minulého roka schválila Európska komisia Stratégiu EÚ pre podunajskú oblasť. 17. januára 2011 sa stretlo maďarské predsedníctvo Rady EÚ so zástupcami cirkví a náboženských spoločností, aby sa zaoberali touto témou. Treba podotknúť, že i pri konzultáciách, ktoré viedli k formovaniu tejto stratégie, boli prítomné i kresťanské cirkvi. V článku sa ďalej rozoberá strategické postavenie podunajskej oblasti a ciele, ktoré sa vytýčili v rámci akčného plánu spomínanej stratégie. Pre cirkvi z toho vyplývajú dve požiadavky. Vzhľadom na spoločnú históriu, ktorá je ovplyvnená vzájomnými predsudkami a napätiami, to znamená usilovať sa o otvorenú snahu o zmierenie. Aby

sa to podarilo, je potrebná existencia funkčnej občianskej spoločnosti.

Pri konzultáciách sa zdôrazňovalo, že nie je potrebné vytvárať nové iniciatívy. Treba vychádzať z už existujúcich menších, regionálnych, tie podporovať a prepojiť s ďalšími. Mnohé takéto aktivity sú organizované zo strany cirkví a náboženských spoločností. Je dôležité podeliť sa o skúsenosti a ďalej tieto iniciatívy rozvíjať. Ako tiež ukazujú skúsenosti rozličných letných škôl, mladá generácia je pripravená angažovať sa za zmierenú budúcnosť svojho regiónu a je odhodlaná prekonať existujúce prekážky, ako je napr. nezamestnanosť, chýbajúce vzdelanie, predsudky, nenávisť. Títo mladí ľudia sú frustrovaní, keď musia opustiť svoj domov a vysťahovať sa. Aj to by mala komisia v stratégii podunajskej oblasti zohľadniť. -fh-

Konferencia biskupov Talianska

Notiziario CEI

N. 8/2010

Spravodajca publikuje Posolstvo Benedikta XVI. k 46. sociálnemu týždňu talianskych katolíkov (Reggio Calabria, 14. - 17. októbra 2010), ktorého hlavnou témou bolo: *Agenda nádeje pre budúcnosť krajiny*. Podujatie je iniciatívou Konferencie biskupov Talianska a zúčastnilo sa na ňom vyše 1200 delegátov zo 184 diecéz. Okrem pracovných stretnutí na témy sociálnej náuky Cirkvi so zameraním na dnešok a budúcnosť krajiny, bol súčasťou stretnutia aj bohatý duchovný program. Vo svojom posolstve Svätý Otec konštatuje, že v dôsledku nedávnej globálnej finančnej krízy rastie nezamestnanosť a nestabilita, ktorá sa často dotýka práve mladých – zvlášť v oblastiach južného Talianska – ktorí majú byť nositeľmi rozvoja. Tieto ťažkosti predstavujú pre všetkých prekážku na ceste realizácie vlastných životných ideálov a stratu orientácie. Strata dôvery sa mení na rezignáciu, nedôveru, letargiu, atď. Problém nie je len ekonomický, ale predovšetkým kultúrny a osobitne sa prejavuje v demografickej kríze, v celkovom ohodnotení úlohy ženy, ako aj v ťažkostiach mnohých dospelých mať dieťa a byť vychovávateľmi. Pápež zdôrazňuje, že je potrebné uznať a silne podporovať nenahraditeľnú sociálnu funkciu rodiny, ktorá je srdcom citového života a života vzťahov, ako aj miestom, ktoré najlepšie zo všetkých zabezpečuje pomoc, starostlivosť, solidaritu a schopnosť odovzdávať hodnotové dedičstvo novým generáciám. Preto je potrebné, aby sa všetky spoločenské inštitúcie snažili o zabezpečenie účinných opatrení na podporu rodiny, aby jej poskytli primerané zdroje a umožnili správne zosúladenie s pracovným časom.

Zoči-voči aktuálnym problémom v spoločnosti, Svätý Otec hovorí o zodpovednosti všetkých v oblastiach ochrany ľudského života od počatia po prirodzenú smrť, ochrany ľudskej dôstojnosti, ochrany stvorenstva a napomáhania mieru. Cirkev vo svojej sociálnej náuke zdôrazňuje spoločné dobro: ono buduje a určuje ľudské mesto, je základným kritériom spoločenského a politického života, je cieľom ľudského konania a rozvoja, je požiadavkou spravodlivosti a lásky (por. *Caritas in Veritate*, 7).

Pápež v posolstve opakuje svoju výzvu, aby vznikla nová generácia katolíkov ako vnútorne obnovených osôb, ktoré sa budú angažovať v politike bez komplexov menejcennosti. K tomu má smerovať cesta intelektuálnej a morálnej formácie (počnúc od veľkých právd o Bohu, o človeku a o svete), ktorá by ponúkla kritériá posudzovania a etické princípy pre interpretáciu dobra pre všetkých a pre každého. Socio-politická angažovanosť spolu s duchovnými zdrojmi a postojmi, ktoré si vyžaduje, zostáva stále veľkým povolaním, na ktoré Cirkev pozyva odpo-

vedať s pokorou a rozhodnosťou. Na záver Benedikt XVI. zdôrazňuje, že Katolícka cirkev má dedičstvo hodnôt, ktoré nepatria do minulosti, ale predstavujú naozaj živú a aktuálnu skutočnosť, schopnú ponúknuť kreatívne smerovanie pre budúcnosť národa.

Spravodajca tiež zverejňuje Posolstvo Stálej rady CEI k 33. národnému dňu za život (slávil sa v Taliansku 6. februára 2011) na tému *Vychovávať k plnosti života*. Talianski biskupi vyzývajú k angažovaniu sa v oblasti výchovy k plnosti života a k podpore kultúry života, ktorá prijíma a chráni život od počatia až po prirodzenú smrť, vždy má v úcte život, aj keď je slabý a potrebuje pomoc.

Spravodajca prináša aj Posolstvo predsedníctva CEI ohľadom možnosti výberu vyučovania katolíckeho náboženstva v školskom roku 2011/2012 (22. november 2010). Ako sa v posolstve uvádza, v školskom roku 2009/2010 si vyučovanie náboženstva vybralo 90,80% rodín a žiakov štátnych a cirkevných škôl. Vysoké percento potvrdzuje, že tento predmet je u žiakov stále obľúbený. A práve týchto žiakov biskupi vyzývajú, aby povzbudili aj ostatných, ktorí si ho ešte nevybrali, aby objavili bohatstvo náboženského rozmeru ľudského života a jeho výchovnú prospešnosť smerujúcu k celostnému rozvoju osoby.

Správa zo 62. generálneho zhromaždenia CEI (Assisi, 8. - 11. novembra 2010). Predseda CEI, kardiál Angelo Bagnasco, vo svojom príhovore zdôraznil niekoľko dôležitých problémov: proces prebiehajúcej sekularizácie a podmienky pre novú evanjelizáciu ako kľúč pre duchovnú a morálnu obnovu; úloha náboženstva v oblasti politicko-sociálnej a prínos katolíkov; aktívna a pozitívna blízkosť Cirkvi rodinám zasiahnutým ekonomickou krízou a nezamestnanosťou; liturgia ako stretnutie ľudskej tváre a Božej tváre v Ježišovi Kristovi. Stredobodom pracovného zasadania bola práve oblasť liturgie, preskúmanie a schválenie prvej časti tretieho vydania Rímskeho misála v taliančine. Náležitá pozornosť bola venovaná aj zhrnutiu návrhov pre realizáciu nedávno publikovaných Pastoračných smerníc o výchove, vzt'ahom Cirkvi v Taliansku a EÚ. Okrem správy o dielach v zdravotníctve a sociálnej oblasti v Taliansku boli tiež poskytnuté informácie k budúcim podujatiam: 26. svetové dni mládeže (Madrid 16. - 21. 8. 2011), 25. národný eucharistický kongres (Ancona, 3. - 11. september 2011) a 7. svetové stretnutie rodín (Miláno, 30. mája - 3. júna 2012). *Spravodajca* na záver publikuje menovania a prehľad čísel 1-8 za rok 2010. -sg-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Schweizerische Kirchen-Zeitung

N. 10/2011

Švajčiarsky Kirchen-Zeitung prináša niekoľko zaujímavých tém. V jednom z článkov sa venuje kňazskej službe, v ďalšom sa sústreďuje na kresťanské spoločenstvá migrantov, ktoré môžu byť výzvou pre kresťanov v iných kultúrnych spoločenstvách, napríklad v nemeckej jazykovej oblasti. Títo kresťania prinášajú so sebou zo svojej vlasti a kultúrnej oblasti vlastné zvyky a tradície, ktoré zasahujú i do oblasti náboženstva. Článok sa zameriava na historické zmeny v tejto oblasti za posledné desaťročia, kategorizuje tieto migrujúce skupiny podľa príslušnosti

ku konkrétnej cirkvi a poukazuje na ich prínos napríklad v oblasti ekumény.

Švajčiarska biskupská konferencia zaviedla od tohto roku tzv. *Dies Judaicus*, Deň pre židovský národ. Slávil sa prvý raz 20. marca 2011, na Druhú pôstnu nedeľu. Tento deň nám má pripomenúť židovské korene kresťanskej viery a zároveň má poukázať na zvláštnu spätosť kresťanov so židovským národom. Príspevok prináša príhovor biskupa Huondera, delegáta Švajčiarskej BK v židovskorímskokatolíckej diskusnej komisii Švajčiarska. -Ph-

Vision 2000**Nebojte sa!**

N. 2/2011, Rakúsko

Rakúsky časopis *Vision 2000* sa v predkladanom čísle venuje osobnosti pápeža Jána Pavla II., ktorého blahorečenie sa uskutoční v máji tohto roku. Okrem článkov, ktoré sa venujú spomienkam niektorých osobností na tohto Božieho služobníka, nechýbajú ani zaujímavé rozhovory. Tu sa nám ponúkajú hneď dva. V jednom z nich na otázky odpovedá kardinál Christoph Schönborn. Pripomína nám, v čom spočíva veľkosť tohto pápeža, často označovaného

ako Ján Pavol Veľký, spomína na osobné stretnutia s pápežom v modlitbe, či na obdobie spolupráce na Katechizme Katolíckej cirkvi. Do pozornosti tiež dáva tému, veľmi blízku Jánovi Pavlovi II., a tou je rodina a manželstvo.

Ďalší príspevok zachytáva výťah z interview so sr. Marie Simon-Pierre, ktorá bola na príhovor ctihodného Jána Pavla II. zázračne uzdravená z Parkinsonovej choroby. -Ph-

I'Ancora nell'Unità di Salute

Anno XXV. N. 6/2010

Časopis vychádza ako dvojmesačník a vydáva ho Pedagogicko-psychologicko-etické duchovné centrum združenia *Tichí pracovníci Kříža*. Medzinárodné združenie založil r. 1978 Mons. Luigi Novarese a venuje sa apoštolátu na integrálnu podporu trpiacej osoby. Časopis je zameraný na pastoračiu v zdravotníctve a je určený pre lekárov, psychológov, sociológov a pastoračných pracovníkov. Má odborný charakter a jeho poslaním je napomáhať a ochraňovať

dôstojnosť trpiacich a chorých a ich apoštolát. Časopis publikuje články na rôzne témy: *Teológia kresťanských pohrebných obradov*; *Schizofrénia: choromysel'nosť alebo utrpenie?*; *Islamská bioetika: asistovaná reprodukcia*; *Posolstvo Svätého Otca k 25. medzinárodnej konferencii na tému Caritas in veritate – smerom k správnej a humánnej ochrane zdravia*, ktorú zorganizovala Pápežská rada pre pastoračiu v zdravotníctve (18.-19. 11. 2010). -sg-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Ing. Mgr. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, redakčná úprava: Mgr. Danka Jacečková, grafika: Jolana Šinajová